

SLOUPEK PROTIHLUKOVÝCH STĚN Z UHPC

Zpracoval: Ing. Vladimír Břejcha, FEng., Ing. Antonín Brnušák, FEng. Ing. Magdaléna Hašková, Ing. Petr Silbernágl (SMP CZ,a.s.)

Souhrn

Běžné protihlukové stěny jsou tvořeny deskami vloženými mezi sloupky tvaru H. Nejčastěji se používají sloupky z železobetonu nebo z ocelových válcovaných profilů. Předmětem studie bylo navržení průřezu sloupku z HPC (beton s pevností v tlaku 130MPa s příměsí vláken) s nekovovou výztuží tak, aby se optimalizovala únosnost a spotřeba materiálu. Dále byly sloupky z HPC s nekovovou výztuží porovnány s železobetonovými a ocelovými z hlediska ceny.

Výhody HPC sloupků s nekovovou výztuží:

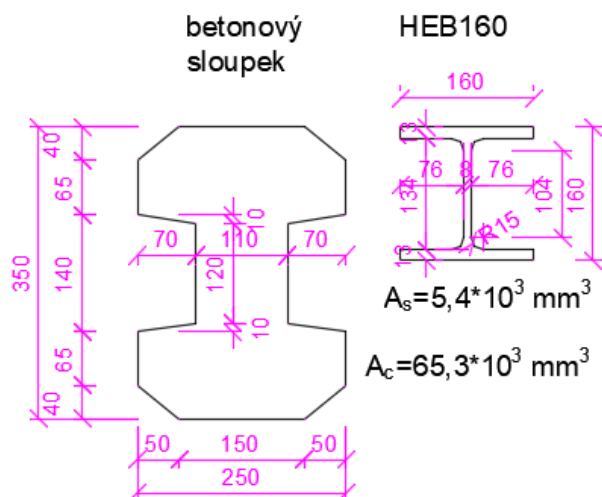
- vyšší pevnost betonu v tahu i tlaku oproti běžným betonům;
- nižší požadavky na krytí nekovové výztuže, díky kterým je možné dosáhnout štíhlejších průřezů;
- nižší spotřeba materiálu oproti železobetonu;
- nižší hmotnost sloupků;
- bezúdržbovost – oproti ocelovým sloupkům odpadá nutnost obnovování ochranných nátěrů.

Oblast použití

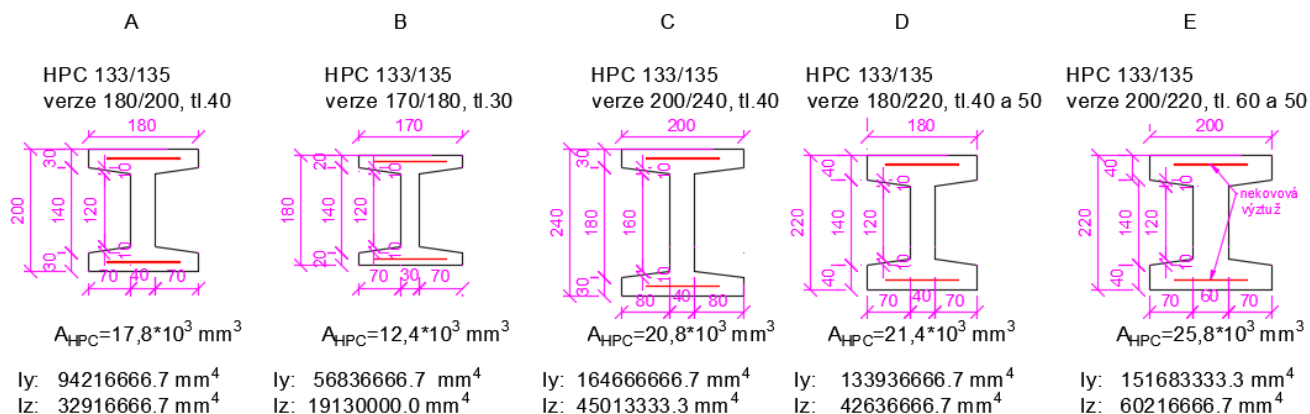
Posuzovány byly sloupky pro protihlukové stěny u pozemních komunikací výšky 2,5m – 5,0m, s osovou roztečí sloupků 4,0m v oblastech se zatížením větrem podle ČSN EN 1991-1-4 I, II a III, které jsou nejběžnější na našem území.

Pro výpočet zatížení větrem byl uvažován terén II (nízká vegetace, izolované překážky, louky, pole) a III (rovnoměrné pokrytí vegetací nebo nízkými budovami, vesnice, předměstské oblasti, lesy).

Dále bylo uvažováno dynamické zatížení při odklizení sněhu, které v některých případech vyšlo jako rozhodující a je rovněž typické pro protihlukové stěny na našem území.

Obr.1 Běžně používané sloupky

Obr. 1 Posuzované typy průřezů sloupků z HPC

Metodika a postup řešení

V první fázi byly stanoveny průřezové charakteristiky několika návrhových průřezů. Snahou bylo zachovat co nejvíce podobu boční kapsy pro zasunutí panelů PHS tak, aby se u HPC sloupků nemuselo používat jiné těsnění než u běžných sloupků.

Typy průřezů se dále odlišují výztuží a jsou označeny podle klíče (X= A-E):

X 1 – čedičová tkanina u obou povrchů pásnic

X 2.1 – 2x3 ϕ 8 uhlíkové výztuže

X 2.2 – 2x3 ϕ 10 uhlíkové výztuže

X 2.3 – 2x4 ϕ 10 uhlíkové výztuže

Uvažované varianty průřezů a vyztužení a jejich únosnosti jsou uvedeny v tab.1. V tab.2 jsou potom uvedeny cenové odhady pro jednotlivé typy sloupků. Čedičová tkanina a průřez B byly z porovnání vyřazeny pro svou příliš nízkou únosnost.

Na základě porovnání parametrů únosnosti jednotlivých průřezů a jejich výrobních cen byly pro další posouzení zvoleny průřezy sloupků D2.1 a D2.2. Tyto průřezy mají také dostatečnou smykovou únosnost pro běžné návrhové situace. Smyková únosnost byla v mnoha případech rozhodující.

Dále bylo sestaveno šest variant zatížení větrem a sněhem podle kategorie terénu a větrové oblasti.

Základní parametry zadávané do programu PHScalc:

- větrová oblast: I nebo II nebo III
- vertikální dělení stěny pro výpočet na základě výšky: $n=1$
- dynamický tlak způsobený vozidly: 0,8 kPa (vozidla vzdálená 3m s max. rychlostí 120km/h)
- rychlost úklidových vozidel při odklizení sněhu: 60km/h
- součinitele zatížení pro vítr: $\gamma_{Q,w}=1,5$
- součinitele zatížení pro odklizení sněhu (mimořádná návrhová situace): $\gamma_{Q,s}=1,0$

- terén: II nebo III
- poloha: na rovině, mimo most
- osová vzdálenost sloupků: 4,0m
- vzdálenost PHS od kraje vozovky: 1m

V programu PHScalc pro výpočet zatížení protihlukových stěn byly poté vypočteny účinky zatížení na stěny různých výšek. Účinky se také liší po délce každé stěny, v okrajových částech dochází vlivem turbulencí větru k většímu zatížení než ve středových částech dlouhé stěny.

Výsledky

Výsledky byly vyneseny do grafů, které znázorňují vhodnost použití obou typů posuzovaných sloupků D2.1 a D2.2 v závislosti na poloze sloupku po délce stěny a na jejich výšce pro různé oblasti zatížení.

Z výsledků posouzení vyplývá, že navržené sloupky D2.1 a D2.2 z HPC vyztužené uhlíkovou výztuží vyhoví v širokém spektru zatěžovacích kategorií. V okrajových částech stěn PHS, kde tyto sloupky nevyhoví, je nutné změnit osovou vzdálenost sloupků, stěny snížit nebo nahradit sloupky ocelovými. Výroba sloupků z HPC s uhlíkovou výztuží by tedy v tomto ohledu měla smysl.

V porovnání cen ale nevyšly sloupky z HPC jako příliš konkurenceschopné. Na základě cen výrobce betonové HPC směsi železobetonové sloupky vycházejí asi o polovinu levněji. Ocelové sloupky jsou cenově srovnatelné, mají však vyšší únosnost a tím i lepší variabilitu použití pro různé návrhové situace. Přitom ceny sloupků z HPC jsou v cenové tabulce uvedeny jako ceny za materiál a ne jako ceny výrobní. Ty by byly o cca 30% vyšší.

Závěr

Podle výše uvedených porovnání použití sloupků z HPC k protihlukovým stěnám není vhodné, pokud nedojde ke snížení ceny materiálu.

Tab. 1 Uvažované varianty průřezů sloupků a jejich vlastnosti

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
název	popis	MRd	SigB1	SigS1	VRd	fck	fyk	(9-11 jen pro předpjaté)		
železobeton	2x3D12	51,7	-326,9	11226	63,03	45	500			
železobeton	2x3D20	112,9	-186,9	4186	64,6	45	500			
HEA160		51,7	0	0	179	0	0			
HEB 160		83	0	0	238	0	0			
A 2.2	3D10 uhlík	53	65	1540	25	130	2210			
B										
C 1	čedič	10,6	65	619	30	130	885			
C 2.1	3D8 uhlík	42	65	1540	30	130	2210			
C 2.2	3D10 uhlík	65	65	1540	30	130	2210			
C 2.3	4D10 uhlík	88	65	1540	30	130	2210			
D 2.1	3D8 uhlík	39	65	1540	35	130	2210			
D 2.2	3D10 uhlík	60,8	65	1540	35	130	2210			
E 2.1	3D8 uhlík	39,4	65	1540	48	130	2210			
E 2.2	3D10 uhlík	60,9	65	1540	48	130	2210			
E 2.3	4D10 uhlík	79,5	65	1540	48	130	2210			

Tab.2. Výpočet cen 1m sloupku v závislosti na materiálu

		žb s výrobou	beton	HPC	čedič	uhlík 8	uhlík 10	B500B	ocel+PKO	nerez 12	
		[m3]	[m3]	[m3]		[m]	[m]	[kg]	[kg]	[m]	
ceny		18 000 Kč	3 100 Kč	16 500 Kč		365 Kč	415 Kč	23 Kč	64 Kč	279 Kč	
výztuž	žb s výrobou	0,06523									
betonový výroba											1 174,09 Kč
betonový materiál	B500B		0,06523					10,2			435,86 Kč
betonový masivní	b 6D20		0,06523					14,8			542,53 Kč
HEA160 výroba									30,4		1 947,80 Kč
HEB160 výroba									42,6		2 725,52 Kč
A2.2 materiál	u 3D10			0,0178				6			2 783,70 Kč
C2.1 materiál	u 3D8			0,0208		6					2 533,20 Kč
C2.2 materiál	u 3D10			0,0208				6			2 833,20 Kč
C2.3 materiál	u 4D10			0,0208				8			3 663,20 Kč
D2.1 materiál	u 3D8			0,0214		6					2 543,10 Kč
D2.2 materiál	u 3D10			0,0214				6			2 843,10 Kč
E2.2 materiál	u 3D10			0,0258				6			2 915,70 Kč
E2.3 materiál	u 4D10			0,0258				8			3 745,70 Kč
HPC+nerez materiál	ner 6D12			0,0214						6	2 025,61 Kč

Tab.3 Zatížení sloupků PHS podle parametrů zadaných do programu PHS calc.

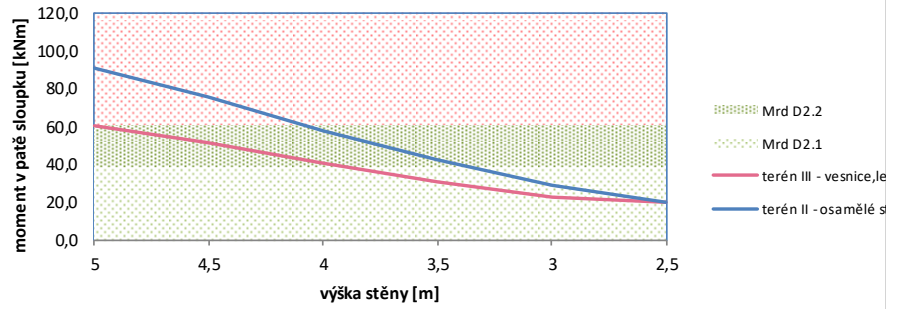
větrná oblast	terén	svah (souč. orografie 1)	vzdálenost sloupků [m]	výška sloupků [m]	Med,max [kNm]	Ved,max [kN]	MEd, střed stěny [kNm]	VEd, střed stěny [kN]	D2.1 M [kNm]	D2.1 V [kN]	D2.2 M [kNm]	D2.2 V [kN]
I	III	rovina	4,0	5	60,183	24,073	60	24	39	35	60	35
				4,5	51,703	22,979	48,6	21,6	39	35	60	35
				4	40,851	20,426	38,4	19,2	39	35	60	35
				3,5	31,277	17,872	29,4	16,8	39	35	60	35
				3	22,979	15,319	21,6	14,4	39	35	60	35
				2,5	19,688	13,125	19,688	13,125	39	35	60	35
I	II	rovina	4,0	5	90,652	36,261	72,338	28,935	39	35	60	35
				4,5	75,405	33,514	48,6	21,6	39	35	60	35
				4	57,426	28,713	38,4	19,2	39	35	60	35
				3,5	42,127	24,072	29,4	16,8	39	35	60	35
				3	29,419	19,612	21,6	14,4	39	35	60	35
				2,5	19,688	14,628	19,688	13,125	39	35	60	35
II	III	rovina	4,0	5	74,3	29,72	60	24	39	35	60	35
				4,5	63,83	28,369	48,6	21,6	39	35	60	35
				4	50,434	25,217	38,4	19,2	39	35	60	35
				3,5	38,613	22,065	29,4	16,8	39	35	60	35
				3	28,369	18,913	21,6	14,4	39	35	60	35
				2,5	19,688	15,01	19,688	13,125	39	35	60	35
II	II	rovina	4,0	5	111,916	44,766	89,306	35,723	39	35	60	35
				4,5	93,093	41,375	53,196	23,643	39	35	60	35
				4	70,896	35,448	40,512	20,256	39	35	60	35
				3,5	52,008	29,719	29,719	16,982	39	35	60	35
				3	36,319	24,213	21,6	14,4	39	35	60	35
				2,5	22,574	18,059	19,688	13,125	39	35	60	35
III	III	rovina	4,0	4,5	77,235	34,327	48,6	21,6	39	35	60	35
				4	61,025	30,512	38,4	19,2	39	35	60	35
				3,5	46,722	26,698	29,4	16,8	39	35	60	35
				3	34,327	22,884	21,6	14,4	39	35	60	35
				2,5	22,703	18,162	19,688	13,125	39	35	60	35
III	II	rovina	4,0	4,5	112,643	50,063	64,367	28,608	39	35	60	35
				4	85,784	42,892	49,02	24,51	39	35	60	35
				3,5	62,93	35,96	35,96	20,549	39	35	60	35
				3	43,946	29,297	25,112	16,741	39	35	60	35
				2,5	27,314	21,851	19,688	13,125	39	35	60	35

momenty v okrajové části		
větrná oblast		1
h [m]	terén	
	III	II
5	60,183	90,652
4,5	51,703	75,405
4	40,851	57,426
3,5	31,277	42,127
3	22,979	29,419
2,5	19,688	19,688

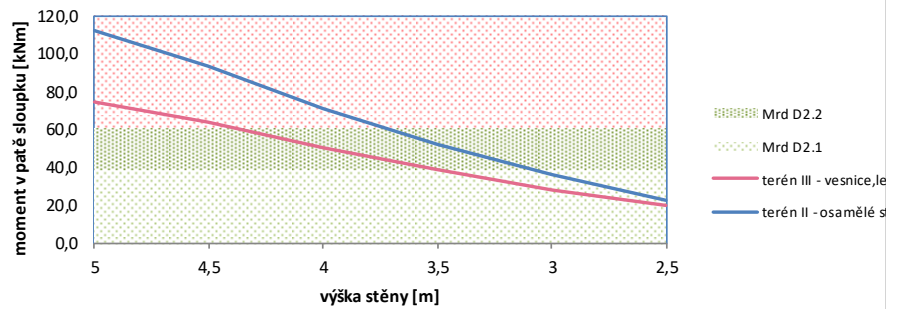
momenty v okrajové části		
větrná oblast		2
h [m]	terén	
	III	II
5	74,300	111,916
4,5	63,830	93,093
4	50,434	70,896
3,5	38,613	52,008
3	28,369	36,319
2,5	19,688	22,574

momenty v okrajové části		
větrná oblast		3
h [m]	terén	
	III	II
4,5	77,235	112,643
4	61,025	85,784
3,5	46,722	62,930
3	34,327	43,946
2,5	22,703	27,314

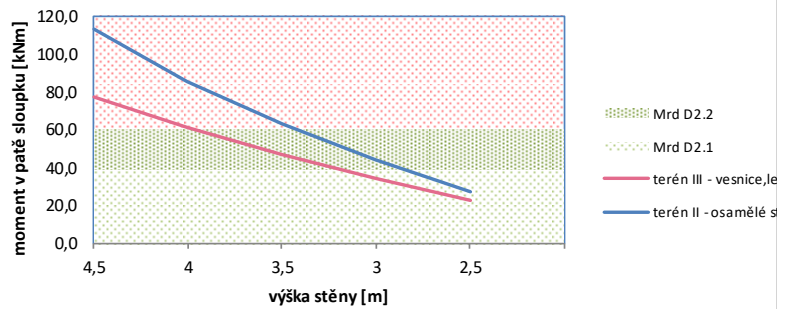
Větrná oblast 1 - okrajové části stěny

Větrná oblast 2 - okrajové části stěny

Větrná oblast 3 - okrajové části stěny

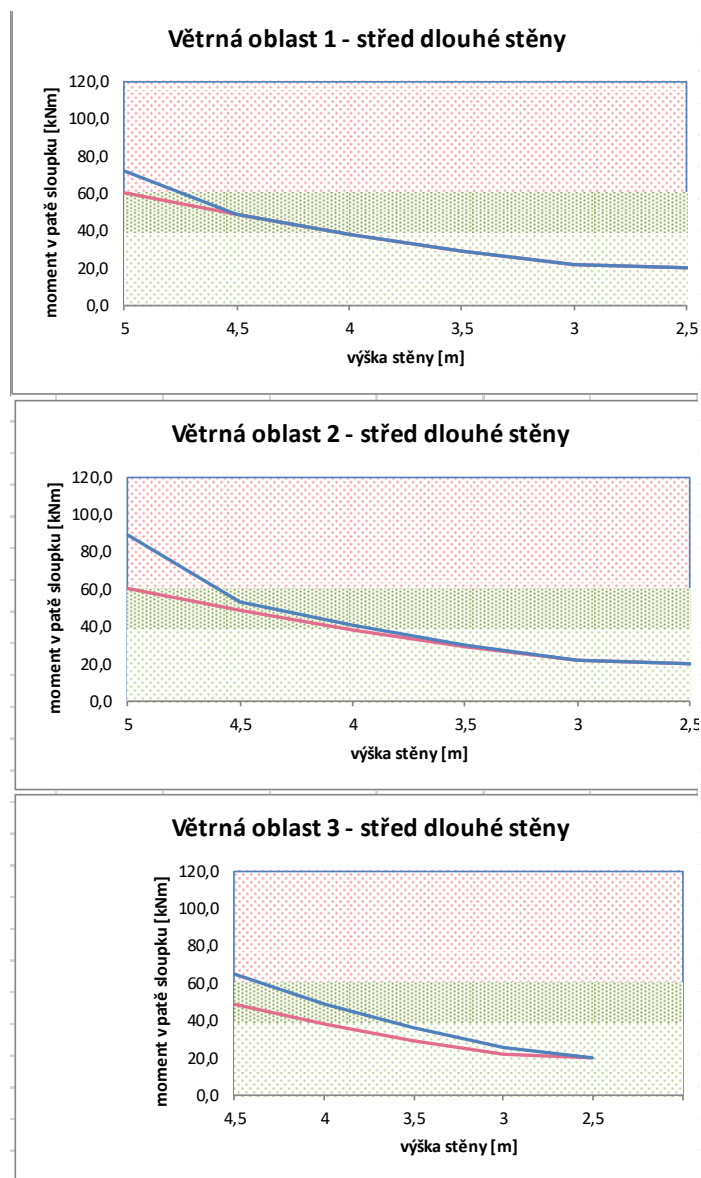

momenty uprostřed dlouhé stěny		
větrná oblast		1
h [m]	terén	
	III	II
5	60,000	72,338
4,5	48,600	48,600
4	38,400	38,400
3,5	29,400	29,400
3	21,600	21,600
2,5	19,688	19,688

momenty uprostřed dlouhé stěny		
větrná oblast		2
h [m]	terén	
	III	II
5	60,000	89,306
4,5	48,600	53,196
4	38,400	40,512
3,5	29,400	29,719
3	21,600	21,600
2,5	19,688	19,688

momenty uprostřed dlouhé stěny		
větrná oblast		3
h [m]	terén	
	III	II
4,5	48,600	64,367
4	38,400	49,020
3,5	29,400	35,960
3	21,600	25,112
2,5	19,688	19,688

Tabulka 2

Obrázek 2